

	Samostatná příloha k MPN 1 – Překládání anglického <i>following</i> a <i>as follows</i>	MPN 1/SPEJ 19
		Vydání č.: 1
		Strana/Počet stran: 1/3
Schválil: Zdeňka Slaná ředitelka odboru standardizace	Datum: 2024-09-23-	Podpis:

Překládání anglického *following* a *as follows*

Při uvádění nějakého výroku, výčtu, informace, sdělení apod. se v angličtině nejčastěji používají výrazy ***following*** a ***as follows***. Jejich překlad do češtiny však bývá značně problematický, protože se k němu nezřídka přistupuje příliš doslovně, bez ohledu na běžný jazykový úzus v češtině.

Following

Přídavné jméno ***following*** se nejčastěji používá ve dvou významech. Jednak ve významu „ten, který následuje, další, příští“ – např. *the following day* = *následující den*, a jednak ve významu „ten, který je dále uveden“ – např. *in the following way* = *následujícím způsobem, dále uvedeným způsobem, tímto způsobem, takhle, takto*. Až příliš automaticky se přitom překládá jako *následující*, ačkoliv zejména v druhém významu se v češtině mohou uplatňovat i další možnosti, které jsou navíc v mnoha případech běžnější a také stylisticky vhodnější. V současné spisovné češtině jsou plně akceptovatelné všechny výše uvedené překladové alternativy, nejde však o vyčerpávající výčet. Konkrétní řešení závisí rovněž na širším kontextu a celkovém stylovém pojetí dokumentu.

Pro opakující se texty v normativních dokumentech se uplatňuje jednotné překladové řešení, které se uvádí v příslušných metodických vzorech. Například:

- *The revision comprises the following main changes:* – *Revize zahrnuje následující hlavní změny.*
- *The following documents are referred to in the text in such a way that some or all of their content constitutes requirements of this document.* – *Na dále uvedené dokumenty se v textu odkazuje takovým způsobem, že celý jejich obsah nebo jeho část představují požadavky tohoto dokumentu.*
- *For the purposes of this document, the following terms and definitions apply.* – *Pro účely tohoto dokumentu platí dále uvedené termíny a definice.*
- *ISO and IEC maintain terminological databases for use in standardization at the following addresses:* – *ISO a IEC udržují terminologické databáze pro použití v normalizaci na těchto adresách:*

V běžném kontextu se mohou uplatňovat různé varianty řešení, vždy však pouze ty, které jsou v souladu s platnými jazykovými pravidly a požadavky. Například:

- *Harmonization is more likely to be possible if the following conditions are met:* – *Je pravděpodobnější, že harmonizace bude možná, jsou-li splněny tyto podmínky:*
- *The organization shall deal with nonconforming outputs in one or more of the following ways:* – *Organizace se musí zabývat neshodnými výstupy jedním nebo několika z dále uvedených způsobů:*
- *The comparative analysis shall take account of the following:* – *Komparativní analýza musí brát v úvahu ...*

S pravidly a požadavky platnými v českém jazyce je však v rozporu doslovný mechanický překlad tohoto typu:

- *The most important characteristics of the substance are the following:* – *Nejdůležitější charakteristiky této látky jsou následující:*
- *The most important categories of appellations are the following:* – *Nejdůležitější kategorie vlastních názvů jsou následující:*

Takovýto způsob vyjadřování je češtině cizí. V podobných případech není třeba výraz *following* stojící na konci uvozovací věty vůbec překládat, stačí použít pouze *Nejdůležitější charakteristiky této látky jsou;* *Nejdůležitější kategorie vlastních názvů jsou*. Při potřebě většího zdůraznění lze dodat ukazovací zájmeno

	Samostatná příloha k MPN 1 – Překládání anglického <i>following</i> a <i>as follows</i>	MPN 1/SPEJ 19
		Vydání č.: 1
		Strana/Počet stran: 2/3

tento v příslušném tvaru: *Nejdůležitější kategorie vlastních názvů jsou tyto*. Je však třeba dbát na to, aby nedocházelo k hromadění ukazovacích zájmen ve větě. Tak by tomu bylo u *Nejdůležitější charakteristiky této látky jsou tyto*, což už v daném kontextu nelze považovat za stylisticky vhodné řešení. Totéž se vztahuje i na další jazykově nevhodné formulace jako „*protokol o zkoušce musí obsahovat následující; kritéria pro přijetí jsou následující; návrh je následující; nevyhověl zkoušce pro následující; odstavec 3 se nahrazuje následujícím...*“.

V překladech (nejen) normativních dokumentů se nezdá vyskytovat rovněž ekvivalent **následný**. Ten by se měl ale náležitě používat ve dvou významech: 1. „ten, který následuje, další“ (*následný děj, následná rekonstrukce, následná chemická reakce, následná plodina*), 2. „jsoucí následkem, vyjadřující následek“ (*následná opatření*). Ve významu „ten, který je dále uveden“ nelze užívání výrazu **následný** považovat za příliš vhodné, protože sdělení nemusí být vždy dostatečně jasné a jednoznačné – srov. např. *postup je následný; byla přijata následná opatření; je třeba zvážit rozsah následných úprav; zaměřit se na zmírňování následných ekologických dopadů...*

Dalším hojně používaným ekvivalentem je **následovný**. Ve spisovné češtině se však náležitě používá pouze ve významu „ten, který následuje, další“ (*oživení regionu po nedávné turbulenci trhů a následovné hospodářské krizi*). Pro odkazování, tj. pro význam „ten, který je dále uveden“, se už ale oficiálně toto přídavné jméno považuje za jazykově nesprávné. Navíc velmi často není vůbec zapotřebí ho používat nebo nahrazovat, vystačíme si tu s použitím dvojtečky, popř. ukazovacího zájmena **tento** – např. *důvody pro schválení změn jsou: // jsou tyto*: (nikoliv „jsou následovné“); *musí se dodržet tento postup*: (nikoliv „následovný postup“); *konečné závěry jsou tyto* (nikoliv „závěry jsou následovné“).

As follows

Obrat **as follows** doslova znamená „tak, jak následuje“. Je zcela zřejmé, že pro překlad do češtiny by to představovalo zbytečně komplikované řešení. Překladatelé se tak obvykle uchylují k použití příslovce **následovně**, aniž by si však uvědomovali, že tento ekvivalent nelze vůbec považovat za přiměřený. Již téměř před sto lety označil Příruční slovník jazyka českého (1935–1957) příslovce *následovně* za archaismus. Podstatnější však je, že současné jazykové příručky důrazně upozorňují, že pro uvádění nějakého výroku apod. je jeho užívání zcela nevhodné, a doporučují v této funkci používat zájmenné příslovce **takto**.

Vedle toho lze rovněž použít formulaci **následujícím způsobem**, popř. jiný způsob opisu, například:

- *The product can be categorized as follows*: – *Produkt je možné rozdělit následujícím způsobem do kategorií*:
- (*Vedle Produkt je možné rozdělit do kategorií takto*:)
- *The list of Parts is as follows*: – *Seznam těchto částí je uveden dále*: ...

V četných případech není ani třeba obrat *as follows* překládat – viz např.

- *The main changes compared to the previous edition are as follows*: – *Hlavní změny proti předchozímu vydání jsou*:
- *This International Standard relates to ISO 9000 and ISO 9004 as follows*: *Tato mezinárodní norma má vazby na ISO 9000 a ISO 9004*:

Formulace typu „*článek 8 se mění následovně; výpočet se provádí následovně; balení se označuje následovně; systém funguje následovně...*“ jsou sice v překladu normativních dokumentů značně frekventované, avšak z jazykového hlediska naprosto nevhodné. Jde tu spíše o určitou manýru, kterou bychom se však rozhodně neměli nechat ovlivňovat.

Někdy se v této funkci setkáváme dokonce také s příslovcem **následujícím** („*doporučuje se postupovat následujícím; podmínky se musí upravit následujícím; projektové řešení vypadá následujícím...*“). Tento výraz však není správný ani z hlediska tvoření slov v češtině, leží mimo hranice spisovnosti, a v oficiálním spisovném vyjadřování by proto vůbec neměl mít místo. Stejně jako v předchozím případě je třeba používat příslovce **takto** (*doporučuje se postupovat takto; podmínky se musí upravit takto; projektové řešení vypadá takto...*).

	Samostatná příloha k MPN 1 – Překládání anglického <i>following</i> a <i>as follows</i>	MPN 1/SPEJ 19
		Vydání č.: 1
		Strana/Počet stran: 3/3

ZÁVĚR

Pro uvádění výroků různého typu se v angličtině obvykle používají výrazy ***following*** a ***as follows***. Jejich překlad do češtiny s sebou nese řadu specifik a záludností, a proto k němu nelze přistupovat mechanicky. Možnosti konkrétního řešení jsou vedle okolností významových a slovtvorných do značné míry závislé na širším kontextu a stylovém řešení celého textu. Většinou tak existuje možnost volby. Vždy je však nezbytné brát ohled na to, aby použité řešení bylo v souladu s pravidly a požadavky platnými v českém jazyce, se stylistickými požadavky a s územ, který se v současné češtině uplatňuje.

Pro opakující se texty v normativních dokumentech je stanoveno jednotné překladové řešení, které se uvádí v příslušných metodických vzorech.

V souvislosti s řešením výčtů je třeba věnovat zvýšenou pozornost užívání dvojtečky a vůbec celého interpunkčního řešení výčtu, které je navíc úzce spjato s užíváním velkých/malých počátečních písmen při uvádění jednotlivých položek výčtu. Interpunkční a pravopisná pravidla se v tomto ohledu v angličtině a v češtině výrazně liší, a nelze proto při překladu mechanicky přejímat anglické řešení. K tomu viz podrobněji MPN 1/SPEJ 11.